

MEB Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programı'nın 21. Yüzyıl Becerileri Açısından İncelenmesi

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Esra Gamze UĞUR EKŞİ¹, Mehmet Nur TUĞLUK²

1 Doktora Öğrencisi, Anadolu Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Okul Öncesi Eğitimi Programı, egue@anadolu.edu.tr.
ORCID: 0009-0008-2864-1623

2 Doçent, Yıldız Teknik Üniversitesi, Okul Öncesi Öğretmenliği, mntugluk@yildiz.edu.tr.
ORCID: 0000-0003-2007-5942

Atf: "Uğur Ekşi, E. G., & Tuğluk, M. N. (2026). MEB Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli okul öncesi eğitim programı'nın 21. yüzyıl becerileri açısından incelenmesi. *Milli Eğitim*, 55(250), 767-788. DOI: 10.37669/milliegitim.1597279"

Gönderilme Tarihi: 06.12.2024

Kabul Tarihi: 23.09.2025

DOI: 10.37669/milliegitim.1597279

Anahtar Kelimeler:
Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli,
okul öncesi eğitim,
eğitim programları,
21. yüzyıl becerileri,
P21

Öz

Bu çalışmanın amacı, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programı'nda yer alan alan becerilerinin 21. yüzyıl becerileri açısından incelenmesi ve bu becerilerin hangi oranda yer aldığını belirlenmesidir. 21. yüzyılda hızla değişen sosyal, ekonomik ve teknolojik koşullar, eğitim sistemlerinin bireylerde kazandırması gereken bilgi, beceri ve yeterlilikleri yeniden şekillendirmesini zorunlu kılmaktadır. Bu bağlamda Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından geliştirilen Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, okul öncesi eğitimde 21. yüzyıl becerilerini kapsayan ve çocukları bu becerilerle donatmayı amaçlayan yenilikçi bir eğitim programı olarak öne çıkmaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi kullanılmıştır. Analiz sürecinde P21 (Partnership for 21st Century Skills) sınıflandırması temel alınmıştır. Bulgular, programda yer alan becerilerin büyük ölçüde iletişim ve iş birliği, bilgi becerileri ile sosyal ve kültürler arası ilişkiler etrafında yoğunlaştığını göstermiştir. Ayrıca sanat, matematik ve sosyal beceri alanlarının 21. yüzyıl becerilerini en çok yansıtan alanlar olduğu; hareket ve sağlık becerilerinde ise bu becerilere daha az yer verildiği belirlenmiştir. Öte yandan bilgi, medya ve teknoloji okuryazarlığına ilişkin becerilerin sınırlı şekilde temsil edildiği görülmüştür. Sonuç olarak, elde edilen bulgular okul öncesi eğitim programında 21. yüzyıl becerilerinin dengesiz dağıldığını göstermektedir. Bu doğrultuda gelecekte yapılacak çalışmalarda farklı sınıflandırmaların karşılaştırılması, medya ve teknoloji becerilerine daha fazla yer verilmesi ve programın tüm alanlarda daha dengeli bir şekilde yapılandırılması önerilmektedir.

An Analysis of The Century of Türkiye Education Model Preschool Education Program in Terms of 21st Century Skills

RESEARCH ARTICLE

Keywords:
the Century of Türkiye Education Model,
pre-school education,
education programs,
21st century skills,
P21

Abstract

The aim of this study is to examine the domain skills included in The Century of Türkiye Education Model Preschool Education Program in terms of 21st century skills and to determine the extent to which these skills are represented. In the 21st century, rapidly changing social, economic, and technological conditions have made it necessary for education systems to reshape the knowledge, skills, and competencies required of individuals. In this context, the Century of Türkiye Education Model, developed by the Ministry of National Education (MEB), emerges as an innovative program designed to equip preschool children with 21st century skills. The study employed a qualitative research design and used content analysis. The P21 (Partnership for 21st Century Skills) classification was adopted as the analytical framework. Findings revealed that the program predominantly emphasizes communication and collaboration, information skills, and social and intercultural relationships. Additionally, the domains of art, mathematics, and social skills were found to represent 21st century skills most strongly, whereas movement and health skills were less represented. Moreover, skills related to information, media, and technology literacy were only minimally integrated into the program. In conclusion, the findings indicate an unbalanced distribution of 21st century skills in the preschool curriculum. Therefore, it is recommended that future research explore different classification frameworks, provide greater emphasis on media and technology skills, and restructure the program to ensure a more balanced integration of 21st century competencies across all domains.

Giriş

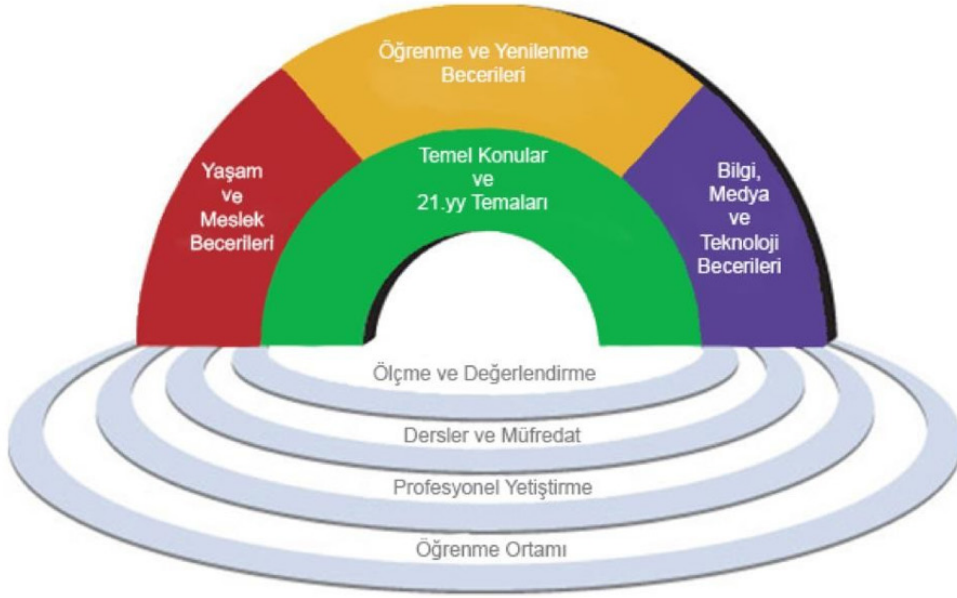
21. yüzyılda hızla değişen sosyal, ekonomik ve teknolojik yapı, eğitim sistemlerinin bireylere kazandırması gereken bilgi, beceri ve yeterliliklerde köklü değişiklikler yapmayı zorunlu kılmıştır (Binkley vd., 2012). Modern eğitim sistemleri, yalnızca akademik bilgi kazandırmak yerine öğrencilerin yaratıcı düşünme, eleştirel problem çözme, dijital okuryazarlık ve iş birliği gibi becerileri edinmelerine yönelik bir anlayış benimsemektedir (Trilling & Fadel, 2009). Bu beceriler, hem bireylerin sosyal yaşama uyum sağlamasında hem de ekonomik ve mesleki hayatta başarılı olmalarında temel faktörler olarak öne çıkmaktadır (Dede, 2010). Dolayısıyla eğitim politikalarının erken çocukluk döneminden başlayarak bu yetkinlikleri kazandıracak nitelikte yapılandırılması gerekmektedir (Bayraktar, 2019; Mercan, 2022).

Bu bağlamda Türkiye'de okul öncesi eğitimin daha verimli ve modern eğitim hedeflerine uyumlu hâle gelmesi amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli geliştirilmiştir. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, okul öncesi eğitimde 21. yüzyıl becerilerini temel alan ve çocukları bu becerilerle donatmayı amaçlayan yenilikçi bir eğitim programıdır. Bu modelin amacı; çocukların yaşam boyu öğrenme, eleştirel düşünme, iletişim ve dijital becerilere yönelik güçlü bir temel oluşturarak onların çağdaş toplumun gerekliliklerine hazır bireyler olarak yetişmelerini sağlamaktır (MEB, 2024). MEB; bu model aracılığıyla bireylerin bilgiye ulaşma, bilgiyi analiz etme ve yenilikçi çözümler üretebilme yetkinliklerini desteklemeyi hedeflenmektedir.

Okul öncesi dönem, çocukların zihinsel, duygusal ve sosyal gelişimlerinin hızla şekillendiği bir evredir. Bu evrede kazanılan beceriler, bireylerin ileriki eğitim ve yaşam süreçlerindeki başarılarını önemli ölçüde etkilemektedir (Simsar & Yalçın, 2022). Bu nedenle Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli gibi çağdaş yaklaşımların erken çocukluk döneminde uygulanması, çocukların gelişiminde önemli bir yapı taşı oluşturmaktadır. Bu çalışmanın amacı, MEB tarafından hazırlanan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programı'nın 21. yüzyıl becerileri açısından kapsamlı bir şekilde incelenmesidir. Bu çalışma, okul öncesi eğitimin günümüz beceri gereksinimlerine nasıl uyum sağladığını anlamaya ve bu alandaki uygulama ve politika geliştirme çalışmalarına katkı sağlamayı hedeflemesi yönüyle önem arz etmektedir.

İlgili alan yazını incelendiğinde, birçok kurum ve kuruluş bireylere kazandırılması gereken 21. yüzyıl becerilerinin neler olduğu konusunda araştırmalar yaparak bu becerileri belirlemeye çalışmışlardır (Ananiadou & Claro, 2009; Assessment and Teaching of 21 Century Skills (ATCS), 2011; International Society for Technology in Education (ISTE), 2007; North Central Regional Educational Laboratory (NCREL), 2003; Partnership for 21st Century Skills (P21,2010). Çeşitli kurum ve kuruluşlar tarafından belirlenen 21. yüzyıl becerileri ve bu doğrultuda eğitim programlarına eklenmesi gereken becerilerin neler olduğu konusunda bazı farklılıklar olsa da üzerinde durulan bazı ortak 21. yüzyıl becerileri bulunmaktadır.

Araştırmalar sonucunda farklı şekillerde kategorize edilen 21. yy. becerileri sınıflandırmaları ortaya çıkmıştır. 21. yüzyıl becerilerinin güçlendirilmesi amacıyla uluslararası kurumlar, devletler ve danışman firmaları tarafından desteklenen birçok çerçeve plan ortaya konmuş olup literatürde bunlardan en çok kabul görenin p21 olduğu görülmüştür (Gelen, 2017; Özdemir, 2022). Bu araştırmada da içerik olarak Maarif Modeli'ne kapsayıcılık açısından daha uygun olduğu düşünülen 21. yy. becerileri sınıflamalarından P21 (Partnership for 21st Century Skills) temeline dayandırılmıştır. Tercih edilen bu sınıflandırmanın görsel tasnifi aşağıda sunulmuştur.

Şekil 1*21. yy. Öğrenme Çerçevesi, Öğrenme Çıktıları ve Destek Sistemleri**(21st Century Student Outcomes and Support Systems, 2017, Framework for 21st Century Learning, 2017)*

Bu çalışmanın kavramsal çerçevesi P21 (Partnership for 21st Century Skills) sınıflandırması çerçevesinde ele alınmıştır. 21. Yüzyıl Becerileri için Ortaklık (P21), K12 eğitime 21. yüzyıl becerilerini entegre etmeyi amaçlayan bir girişim olarak Amerika Birleşik Devletleri'nde geliştirilmiştir. P21, 2001 yılında ABD hükümeti ile Apple, Cisco Systems, Dell, Microsoft ve Ulusal Eğitim Birliği gibi çeşitli özel sektör kuruluşlarının sponsorluğunda kurulmuş ulusal bir organizasyondur. Bu girişim, öğrencilerin günümüzün hızla değişen dünyasında başarılı olmaları için gerekli olan temel becerileri eğitim süreçlerinin merkezine yerleştirmeyi hedeflemektedir (Voogt & Roblin, 2010).

Bu çalışma, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programı ile 21. yüzyıl becerileri arasındaki ilişkiyi inceleyen kapsamlı bir analiz sunması bakımından özgün bir nitelik taşımaktadır. Özellikle okul öncesi dönemin bireylerin temel beceri ve alışkanlıkları kazandığı kritik bir evre olması, çalışmanın eğitim politikalarına yönelik etkisini artırmaktadır. Bu inceleme üç bakımdan önemlidir: Birincisi, literatür açısından Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin okul öncesi düzeyde 21. yüzyıl becerileri ile ilişkisini ele alan ilk çalışmalardan biri olması nedeniyle alan yazınındaki boşluğu doldurmaktadır. İkincisi, uygulama açısından öğretmenlere ve program geliştiricilere programın hangi becerileri öncelikli olarak desteklediğini ve hangi becerilerde eksiklikler bulunduğunu göstererek sınıf içi uygulamalara yol göstermektedir. Üçüncüsü, politika açısından erken çocukluk eğitimi programlarının 21. yüzyıl becerileriyle ne derece uyumlu olduğunu ortaya koyarak daha dengeli, kapsayıcı ve çağın gerekliliklerine uygun eğitim politikalarının geliştirilmesine katkı sağlamaktadır. Literatürde geçmiş programlarla içerik analizi yapılarak benzer çalışmalar yapılmış olsa da (Tuğluk & Özkan, 2019), Maarif Modeli'nin okul öncesi kademesi ile ilgili yapılan böyle bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu noktadan hareketle yapılan bu çalışmada, MEB Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programı'nda bulunan alan becerilerinin 21. yüzyıl becerileri açısından incelenmesi ve referans becerilerin hangi oranda yer aldığı belirlenmesi amaçlanmıştır. Böyle bir inceleme ile programın 21. yüzyıl becerileri çerçeveleriyle ne derece uyumlu

olduğu ortaya konulmakta, güçlü yönleri ile geliştirilmesi gereken alanlar belirlenmektedir. Bu sayede elde edilen bulguların, literatüre katkısı açısından Türkiye'de okul öncesi eğitim programlarının 21. yüzyıl becerileri bağlamında değerlendirilmesine yönelik sınırlı sayıdaki çalışmaya yeni bir perspektif kazandırması; politika yapıcılar açısından erken çocukluk eğitimine dair programların geliştirilmesinde veri temelli karar süreçlerine ışık tutması; uygulayıcılar açısından ise öğretmenlerin sınıf içi uygulamalarında hangi becerilerin desteklendiğini, hangi becerilerin eksik kaldığını görebilerek daha bilinçli ve dengeli planlamalar yapmalarına katkı sağlaması beklenmektedir.

Yöntem

MEB Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programı'nda alan becerilerinin 21. yüzyıl becerileri açısından incelenmesi amacıyla gerçekleştirilen çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden olan içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi, bir metni belirli temalar ve kategoriler çerçevesinde sistematik ve nesnel bir şekilde inceleyerek anlamlandırmayı amaçlayan nitel bir veri analiz yöntemidir. Creswell'e (2014) göre içerik analizi, dokümanlar ve metinler gibi yazılı materyallerden anlamlı bilgiler çıkarma sürecidir ve bu materyalleri belli bir bağlamda değerlendirerek araştırmanın sorularına yanıt bulmayı sağlar. Araştırma kapsamında, Millî Eğitim Bakanlığının Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programı metni, 21. yüzyıl becerileri açısından analiz edilmiştir. Bu incelemede, P21 (Partnership for 21st Century Skills) sınıflandırmasındaki referans becerilerden yararlanılmıştır. Böyle bir yolun izlenmesinin nedeni, P21 çerçevesinin uluslararası literatürde en yaygın kabul gören ve farklı eğitim sistemlerinin 21. yüzyıl becerilerini değerlendirmede sıklıkla başvurulan sınıflandırmalardan biri olmasıdır. Program metninin analiz edilmesi ise, doğrudan programın içeriğinde hangi becerilerin ne ölçüde temsil edildiğini nesnel biçimde ortaya koyma imkânı sağlamaktadır. Dolayısıyla bu araştırma kurgusu, Maarif Modeli'nin 21. yüzyıl becerileriyle uyumunu değerlendirmek için en geçerli ve uygun yol olarak tercih edilmiştir. Bu amaç doğrultusunda P21(Partnership for 21st Century Skills) sınıflandırmasındaki referans beceriler ayrı ayrı incelenmiş ve ilişkili bulunan beceriler ve eğilimler belirlenmiştir

Bu doğrultuda, aşağıdaki adımlar izlenmiştir:

- Veri Kaynaklarının Belirlenmesi: Araştırmanın temel veri kaynağı olarak MEB'in yayınladığı Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programı dokümanı seçilmiştir.
- Kodlama Süreci: Eğitim programındaki ifadeler, P21 sınıflandırmasındaki 21. yüzyıl becerileri (örneğin, eleştirel düşünme, yaratıcılık, dijital okuryazarlık, iş birliği ve iletişim) ekseninde kategorilere ayrılmıştır.
- Tema ve Kategorilerin Oluşturulması: Kodlanan veriler, benzerliklerine göre temalar altında gruplandırılmıştır. Bu temalar, araştırma sorularına ışık tutacak şekilde yapılandırılmıştır.
- Sonuçların Yorumlanması: Elde edilen temalar, 21. yüzyıl becerileri açısından eğitimin program hedefleriyle ilişkilendirilerek yorumlanmıştır.

Bu süreç, eğitim programının içerdiği kazanımlar ve etkinliklerin çağdaş eğitim gerekliliklerine uygunluğunu objektif ve sistematik bir şekilde değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Creswell'e (2014) göre içerik analizi, nitel araştırmalarda metinlerin derinlemesine anlaşılmasını ve yorumlanmasını sağlayan etkili bir yöntemdir. Bu bağlamda araştırmanın yöntemsel altyapısı, analitik ve teorik bir temele dayandırılmıştır.

Çalışma anket, mülakat, odak grup çalışması, gözlem, deney, görüşme teknikleri kullanılarak katılımcılardan veri toplanmasını gerektiren nitel ya da nicel yaklaşımlarla yürütülen her türlü

araştırmalar, insan ve hayvanların (materyal/veriler dâhil) deneysel ya da diğer bilimsel amaçlarla kullanılması, insanlar üzerinde yapılan klinik araştırmalar, hayvanlar üzerinde yapılan araştırmalar kapsamında olmadığı için “Etik Kurul İzni” gerekmemektedir. Bu sebeple bu araştırma için etik kurul iznine başvurulmamıştır.

Bulgular

Bu bölümde çalışmaya ait veriler içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiş ve ulaşılan bulgular tablolar hâlinde sunulmuştur. Bulgular, P21 sınıflandırmasının üç ana kategorisi (öğrenme ve yenilik becerileri, bilgi, medya ve teknoloji becerileri, yaşam ve kariyer becerileri) dikkate alınarak düzenlenmiş; her kategoriye ilişkin alt becerilerin hangi alanlarda ve hangi oranlarda yer aldığı ayrıntılı biçimde tablolar ve frekans değerleriyle gösterilmiştir. Böylece bulguların hem görsel olarak hem de açıklayıcı metinlerle anlaşılır biçimde ortaya konması sağlanmıştır. Tablo hücrelerinde yer alan kodlar (ör. MAB1, TAB2), ilgili alan becerisinde yer alan kazanımları temsil etmektedir. Yüzdeler, her alan becerisinin toplam kazanımları üzerinden hesaplanmıştır.

Aşağıdaki tabloda, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programında yer alan öğrenme ve yenilik becerilerinin alan becerilerine göre frekans ve yüzde dağılımları sunulmuştur. Tablo, eleştirel düşünme ve problem çözme, yaratıcılık ve yenilik ile iletişim ve iş birliği alt kategorilerinin her bir öğrenme alanında ne düzeyde temsil edildiğini göstermektedir.

Tablo 1

MEB Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programı Alan Becerilerinin 21. Yy. Öğrenme ve Yenilik Becerileri Açısından İçerik Analizi Sonuçları

Alan Becerileri	Türkçe	Matematik	Fen	Sosyal	Hareket ve Sağlık	Sanat	Müzik	Toplam
Öğrenme ve Yenilik Becerileri								
Eleştirel düşünme ve problem çözme	TADB2 TADB4 TAOB2 TAOB4 TAKB2 TAKB4	MAB2 MAB4 MAB5 MAB6 MAB7 MAB8 MAB11 MAB12 MAB13 MAB14	FAB3 FAB4 FAB8 FAB10	SAB4 SAB8 SAB21 SAB22	HSAB1 HSAB5 HSAB7 HSAB9 HSAB11 HSAB13	SNAB2		
	N=6; %=35,29	N=10; %=71,42	N=4; %=40	N=4; %=18,18	N=6; %=42,85	N=1; %=20	N=0; %=0	N=31 %=31,95

Alan Becerileri	Türkçe	Matematik	Fen	Sosyal	Hareket ve Sağlık	Sanat	Müzik	Toplam
Öğrenme ve Yenilik Becerileri								
Yaratıcılık ve Yenilik	TAKB3	MAB3 MAB4 MAB6 MAB8 MAB11 MAB14	FAB7 FAB8	SAB14	HSAB2 HSAB12 HSAB13	SNAB4	MÇB4 MYB5	N=16 %=16,49
	N=1; %=5,88	N=6; %=42,85	N=2; %=20	N=1; %=4,54	N=3; %=21,42	N=1; %=20	N=2; %=10	
İletişim ve iş birliği	TADB2 TADB3 TADB4 TAOB1 TAOB2 TAOB3 TAOB4 TAKB1 TAKB2 TAKB3 TAKB4 TAEOB3	MAB2 MAB3 MAB4 MAB5 MAB6 MAB7 MAB8 MAB10 MAB11 MAB12 MAB13 MAB14	FAB1 FAB2 FAB3 FAB4 FAB5 FAB7 FAB8 FAB9 FAB10	SAB1 SAB4 SAB6 SAB7 SAB8 SAB9 SAB10 SAB11 SAB12 SAB14 SAB15 SAB17 SAB18 SAB19 SAB20 SAB21 SAB22	HSAB3 HSAB6 HSAB8 HSAB11 HSAB12 HSAB13	SNAB1 SNAB2 SNAB3 SNAB4	MDB2 MDB3 MDB4 MSB1 MSB2 MSB3 MÇB2 MHB1 MHB3 MYB2	N=70 %=72,16
	N=12; %=70,5	N=12; %=85,71	N=9; %=90	N=17; %=77,27	N=6; %=42,85	N=4; %=100	N=10; %=50	
Toplam	N=12; %=70,5	N=12; %=85,71	N=9; %=90	N=18; %=81,81	N=11; %=78,57	N=4; %=100	N=12; %=24	

Tablo hücrelerinde yer alan kodlar (ör. MAB1, TAB2), ilgili alan becerisinde yer alan kazanımları temsil etmektedir. Yüzdeler, her alan becerisinin toplam kazanımları üzerinden hesaplanmıştır. Tablo 1 incelendiğinde, programda öğrenme ve yenilik becerileri kategorisi kapsamında en çok iletişim ve iş birliği alt kategorisine yer verilmiştir (n=70, %=72,16). Beceriler yüzdeler açısından incelendiğinde öğrenme ve yenilik becerilerine en çok sanat alan becerilerinde yer verilmiştir (N=4, %=100). Buna karşın, bu becerilerin en düşük oranda yer aldığı alan sosyal (%18,18) olmuştur. Fen alanında (%40) da sınırlı düzeyde temsil edildiği dikkat çekmektedir. Bu bulgular, öğrenme ve yenilik becerilerinin programda bazı alanlarda güçlü şekilde desteklenmesine karşın, sosyal ve fen alanlarında daha sınırlı biçimde yer bulduğunu göstermektedir.

Aşağıdaki tabloda, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programında yer alan bilgi, medya ve teknoloji becerilerinin alan becerilerine göre frekans ve yüzde dağılımları sunulmuştur. Tablo, bilgi okuryazarlığı, medya okuryazarlığı ve teknoloji becerileri alt kategorilerinin her bir öğrenme alanında ne düzeyde temsil edildiğini göstermektedir.

Tablo 2

MEB Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programı Alan Becerilerinin 21. Yı. Bilgi, Medya ve Teknolojisi Becerileri Açısından İçerik Analizi Sonuçları

Alan Becerileri	Türkçe	Matematik	Fen	Sosyal	Hareket ve Sağlık	Sanat	Müzik	Toplam
Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri								
Bilgi Becerileri	TADB4 TAOB2 TAOB4 TAKB2	MAB6 MAB7 MAB8 MAB12 MAB14	FAB7 FAB9	SAB4 SAB5 SAB6		SNAB2		
	N=4; %=23,52	N=5; %=35,71	N=2; %=20	N=3; %=13,63	N=0; %=0	N=1; %=25	N=0; %=0	N=15 %=15,46
Medya Becerileri	TADB1 TADB2 TAOB1 TAOB2 TAOB3 TAOB4		FAB9	SAB5 SAB6 SAB12		SNAB4		
	N=6; %=35,29	N=0; %=0	N=1; %=10	N=3; %=13,63	N=0; %=0	N=1; %=25	N=0; %=0	N=11 %=11,34
Teknoloji Becerileri	TAOB1 TAOB3 TAOB4			SAB5 SAB6 SAB10		SNAB2 SNAB3		
	N=4; %=23,52	N=0; %=0	N=0; %=0	N=3; %=13,63	N=0; %=0	N=2; %=50	N=0; %=0	N=9 %=9,27
Toplam	N=8; %=47,05	N=5; %=35,71	N=2; %=20	N=5; %=22,72	N=0; %=0	N=3; %=75	N=0; %=0	

Tablo hücrelerinde yer alan kodlar (ör. MAB1, TAB2), ilgili alan becerisinde yer alan kazanımları temsil etmektedir. Yüzdeler, her alan becerisinin toplam kazanımları üzerinden hesaplanmıştır. Tablo 2 incelendiğinde, programda bilgi, medya ve teknoloji becerileri kategorisi kapsamında en çok bilgi becerileri kategorisine yer verilmiştir (N=15, %=15,46). Beceriler incelendiğinde bilgi, medya ve teknoloji becerilerine en çok Türkçe alan becerilerinde yer verilmiştir (N=8, %=47,05). Ancak hareket ve sağlık (%0) ile müzik (%0) alanlarında bu becerilere hiç yer verilmediği belirlenmiştir. Bunun yanı sıra medya ve teknoloji alt kategorilerinin genel olarak düşük düzeyde temsil edildiği görülmektedir. Bu durum, çocukların özellikle hareket ve müzik gibi alanlarda dijital okuryazarlık becerilerinden yeterince yararlanamadığını ve programın bu becerileri bütüncül biçimde kazandırmada eksiklik taşıdığını ortaya koymaktadır.

Aşağıdaki tabloda, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programında yer alan yaşam ve kariyer becerilerinin alan becerilerine göre frekans ve yüzde dağılımları sunulmuştur. Tablo, sosyal ve kültürlerarası ilişkiler, girişimcilik ve öz yönetim, liderlik ve sorumluluk ile esneklik ve uyum alt kategorilerinin her bir öğrenme alanında ne düzeyde temsil edildiğini göstermektedir.

Tablo 3

MEB Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programı Alan Becerilerinin 21. Yy. Yaşam ve Kariyer Becerileri Açısından İçerik Analizi Sonuçları

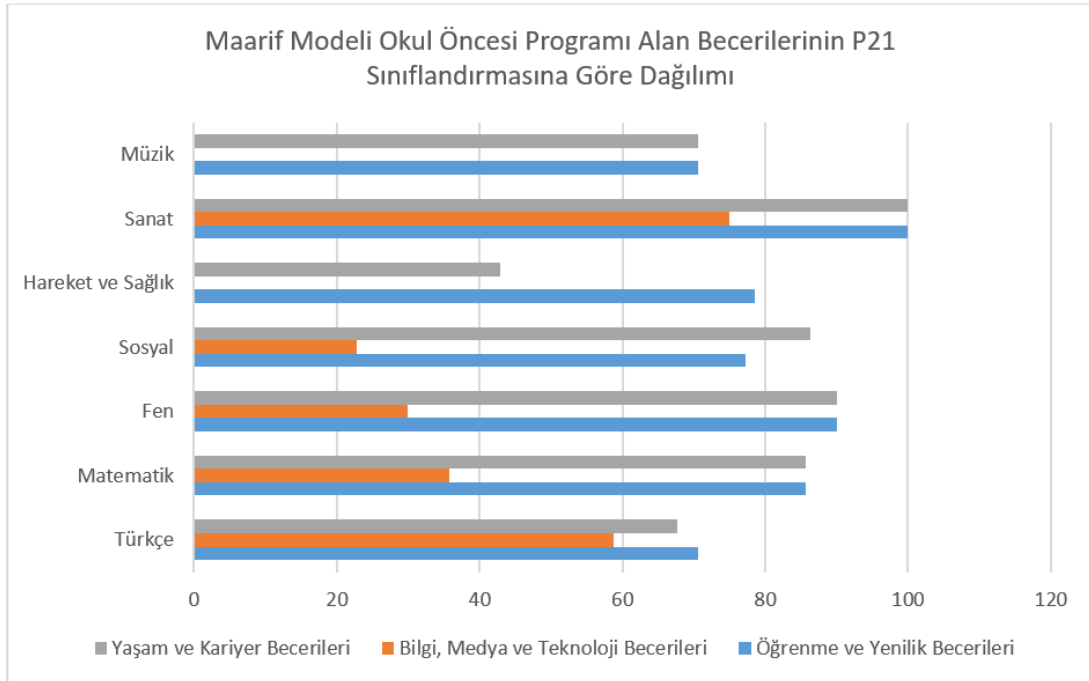
Alan Becerileri	Türkçe	Matematik	Fen	Sosyal	Hareket ve Sağlık	Sanat	Müzik	Toplam
Yaşam ve Kariyer Becerileri								
Esneklik ve Uyum		MAB8		SAB21	HSAB13			
	N=0; %=0	N=1; %=7,14	N=0; %=0	N=1; %=4,54	N=1; %=7,14	N=0; %=0	N=0; %=0	N=3 %= 3,09
Girişimcilik ve Özyönetim	TAB4							
	N=1; %=5,88	N=0; %=0	N=0; %=0	N=0; %=0	N=0; %=0	N=0; %=0	N=0; %=0	N=1 %=1,03
Sosyal ve Kültürlerarası İlişkiler	TADB2 TADB4 TAOB1 TAOB2 TAOB4 TAKB1 TAKB2 TAKB3 TAKB4 TAEOB3	MAB2 MAB3 MAB4 MAB5 MAB6 MAB7 MAB8 MAB10 MAB11 MAB12 MAB13 MAB14	FAB1 FAB2 FAB3 FAB4 FAB5 FAB7 FAB8 FAB9 FAB10	SAB1 SAB2 SAB3 SAB4 SAB6 SAB7 SAB8 SAB9 SAB10 SAB11 SAB12 SAB14 SAB15 SAB17 SAB18 SAB20 SAB22	HSAB5 HSAB8 HSAB11 HSAB12 HSAB13	SNAB1 SNAB2 SNAB3 SNAB4	MDB2 MDB3 MDB4 MSB1 MSB2 MSB3 MÇB1 MÇB2 MÇB4 MHB1 MYB1 MYB2	
	N=10; %=58,82	N=12; %=85,71	N=9; %=90	N=17; %=77,27	N=5; %=35,71	N=4; %=100	N=12; %=60	N=69 %=71,13
Üretkenlik ve Sorumluluk			FAB8	SAB14 SAB19		SNAB4	MYB1	
	N=0; %=0	N=0; %=0	N=1; %=10	N=2; %=9,09	N=0; %=0	N=1; %=25	N=1; %=5	N=5 %=5,15
Liderlik ve Sorumluluk				SAB8	HSAB14		N=13; %=65	
	N=0; %=0	N=0; %=0	N=0; %=0	N=1; %=4,54	N=1; %=7,14	N=0; %=0	N=0; %=0	N=2 %=2,06
Toplam	N=11; %=64,70	N=12; %=85,71	N=9; %=90	N=18; %=81,81	N=6; %=42,85	N=4; %=100	N=13; %	

Tablo hücrelerinde yer alan kodlar (ör. MAB1, TAB2), ilgili alan becerisinde yer alan kazanımları temsil etmektedir. Yüzdeler, her alan becerisinin toplam kazanımları üzerinden hesaplanmıştır. Tablo 3 incelendiğinde, programda yaşam ve kariyer becerileri kategorisi kapsamında en çok sosyal ve kültürler arası ilişkiler kategorisine yer verilmiştir (N=69, %=71,13). Buna karşın, girişimcilik ve öz yönetim (%1,03), liderlik ve sorumluluk (%2,06) ve esneklik ve uyum (%3,09) alt kategorilerinin oldukça düşük düzeyde temsil edildiği saptanmıştır. Bu bulgu, programın sosyal ilişkiler becerilerine ağırlık verdiğini ancak girişimcilik, liderlik ve öz yönetim gibi bireysel sorumluluk temelli becerilere yeterince vurgu yapmadığını göstermektedir. Beceriler incelendiğinde yaşam ve kariyer becerilerine en çok sanat alan becerilerinde yer verilmiştir (N=4, %100).

Aşağıdaki şekilde, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programı'nda yer alan alan becerilerinin, P21 sınıflandırmasının üç ana kategorisine (öğrenme ve yenilik becerileri, bilgi, medya ve teknoloji becerileri, yaşam ve kariyer becerileri) göre dağılımı gösterilmiştir.

Şekil 2

MEB Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programı Alan Becerilerinin P21 Sınıflandırmasına Göre Dağılımı

Şekil 1 incelendiğinde Maarif Modeli Okul Öncesi Programı'ndaki alan becerilerinin 21. yy. becerilerine yer verme düzeyleri yüzdelik olarak belirlenmiştir. Bu dağılım incelendiğinde 21. yy. becerileri kategorilerinde en fazla öğrenme ve yenilik becerileri alanına yer verilmiştir (eleştirel düşünme ve problem çözme %31,95, yaratıcılık ve yenilik %16,49, iletişim ve iş birliği %72,16). Bu kategoriyle ilişkili olarak programda yer verilen en fazla alan becerisi sanat becerisi (%100) olarak saptanmıştır. En az yer verilen alan becerisi ise müzik alan becerileridir (%24). Bunun yanı sıra 21. yy. becerileri kategorilerinde en az bilgi, medya ve teknoloji becerileri alanına yer verilmiştir (bilgi becerileri %15,46, medya becerileri %11,34, teknoloji becerileri %9,27). Program incelendiğinde müzik ile hareket ve sağlık alan becerilerinde ilgili kategorideki 21. yy becerilerine hiç yer verilmemiştir. En fazla ise sanat alan becerisinde (%75) ilgili becerilere yer verilmiştir. Yaşam ve kariyer becerilerinde ise programda en fazla sanat alan becerilerine (%100) yer verilmiştir. En az ise hareket ve sağlık alan becerisinde (%42,85) yer verilmiştir.

Tartışma

Bu çalışmada MEB Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programı'nda bulunan alan becerilerinin 21. yüzyıl becerileri açısından incelenmesi ve referans becerilerin hangi oranda yer aldığı belirlenmesi amaçlanmış ve elde edilen bulgular bu başlık altında tartışılmıştır.

Araştırmada MEB Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programı Alan Becerileri, P2 sınıflandırmasındaki öğrenme ve yenilik becerileri açısından incelendiğinde bu kategoride en çok iletişim ve iş birliği alt kategorisine yer verilmiştir. Bu durum, erken çocukluk döneminde sosyal etkileşim ve iş birliği yoluyla öğrenmenin temel bir unsur olarak görüldüğünü göstermektedir. Literatürde de okul öncesi dönemde iletişim ve iş birliği becerilerinin, çocukların hem bilişsel hem de sosyal-duygusal gelişimlerini desteklediği sıkça vurgulanmaktadır (Atış Akyol & Aşkar, 2022; Kandır & Orçan, 2011). Özellikle Vygotsky'nin sosyokültürel kuramı, öğrenmenin sosyal etkileşim yoluyla gerçekleştiğini öne sürmekte ve bu bulguya teorik bir dayanak oluşturmaktadır (Vygotsky, 1978). Bu açıdan Maarif Modeli'nin iletişim ve iş birliğine ağırlık vermesi, hem kuramsal yaklaşımlar hem de önceki araştırmalarla uyumlu görülmektedir. Bununla birlikte iletişim ve iş birliği becerilerinin güçlü şekilde temsil edilmesi, programın çocukları sosyal ilişkiler, paylaşım ve ortak problem çözme gibi 21. yüzyıl becerilerinde destekleme potansiyelini göstermektedir. MEB Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ndeki alan becerileri incelendiğinde, 21. yüzyıl öğrenme ve yenilik becerilerinin en çok matematik alan becerilerinde temsil edildiği görülmüştür. Bu bulgu, programın özellikle iletişim ve iş birliği becerisine güçlü bir vurgu yaptığını göstermektedir. İlk bakışta bu durum çarpıcıdır çünkü matematik genellikle bireysel düşünme ve problem çözme ile ilişkilendirilen bir disiplin olarak görülmektedir. Ancak Maarif Modeli'nde matematik alanında iletişim ve iş birliği becerilerinin ön plana çıkması, matematik öğreniminin yalnızca bireysel değil, aynı zamanda sosyal bir süreç olarak kurgulandığını ortaya koymaktadır. Literatürde de son yıllarda matematik öğretiminde iş birliği temelli öğrenme ortamlarının çocukların problem çözme becerilerini güçlendirdiği ve matematiksel düşüncelerini derinleştirdiği belirtilmektedir (Boaler, 2016; Webb vd., 2019). Dolayısıyla bu bulgu, hem geleneksel beklentilerin ötesine geçen bir yaklaşımı işaret etmesi hem de matematik öğreniminin sosyal boyutunu vurgulaması bakımından önemlidir. Bununla birlikte programın bu yönü olumlu bir yenilik olarak değerlendirilebilse de iletişim ve iş birliği becerilerinin diğer alanlarda (örneğin fen veya sosyal alanlar) aynı derecede güçlü biçimde desteklenmemesi, modelin beceri dağılımındaki dengesizliklere işaret etmektedir. Literatürde Maarif Modeli'yle ilgili yapılan güncel çalışmalarda eğitimin diğer bir kademesi olan ortaokul Matematik Dersi Öğretim Programı incelendiğinde de iletişim ve iş birliği becerilerinin öne çıktığı görülmektedir. Örneğin Dağdeviren'in (2024) araştırmasında Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında geliştirilen ortaokul Matematik Dersi Öğretim Programı 21. yüzyıl becerileri açısından analiz edilmiş ve özellikle iletişim, iş birliği ve problem çözme becerilerinin programda güçlü şekilde temsil edildiği bulunmuştur. Bu bulgu, mevcut araştırmanın sonuçlarıyla paralellik göstermektedir; çünkü okul öncesi düzeyde de iletişim ve iş birliği becerileri ön plana çıkmıştır. Ancak iki çalışma arasında önemli bir farklılık bulunmaktadır. Dağdeviren'in (2024) araştırması ortaokul düzeyine odaklanırken mevcut çalışma okul öncesi dönemi ele almakta ve iletişim-iş birliği becerilerinin erken çocukluk eğitiminde de güçlü şekilde yer aldığını göstermektedir. Bu açıdan mevcut araştırma, iletişim ve iş birliği becerilerinin yalnızca ortaokulda değil, erken çocukluk döneminde de programın temel bileşenlerinden biri olduğunu verilerle ortaya koyarak literatüre özgün bir katkı sunmaktadır.

Atış Akyol ve Aşkar (2022) tarafından yapılan çalışmada, erken çocukluk döneminde 21. yüzyıl becerileri literatür taraması ve kuramsal inceleme yoluyla ele alınmış ve özellikle iletişim ve iş birliği becerilerinin erken yaşta çocukların gelişiminde kritik bir rol oynadığı vurgulanmıştır. Bu çalışma, kuramsal çerçeve sunması ve literatürdeki boşlukları işaret etmesi açısından önemlidir.

Ancak söz konusu araştırmada belirli bir program metni ya da uygulamadaki kazanımlar doğrudan incelenmemiştir. Mevcut araştırma ise bu kuramsal bulguların ötesine geçerek MEB Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programı'nı içerik analizi yöntemiyle incelemekte ve programda iletişim-iş birliği becerilerinin hangi alanlarda, ne oranda yer aldığını somut verilerle ortaya koymaktadır. Dolayısıyla iki çalışma benzer bir sonuca (iletişim ve iş birliğinin önemi) işaret etse de yöntemsel olarak farklıdır. Atış Akyol ve Aşkar (2022) daha çok kuramsal/teorik bir katkı sunarken mevcut araştırma ampirik ve veri temelli bir katkı sağlamaktadır. Bu yönüyle çalışma, alan yazınındaki kuramsal vurguyu desteklemekle kalmayıp aynı zamanda Maarif Modeli özelinde erken çocukluk programlarının somut içeriklerini analiz ederek literatüre özgün bir katkı sunmaktadır. Bu bulgu doğrultusunda yeni programda çocukların matematik alan becerileri gibi akademik becerilerinin, iletişim ve iş birliği gibi sosyal becerilerle bütüncül biçimde desteklenmesinin önemsendiği söylenebilir. Literatürde de akademik ve sosyal becerilerin birbirini tamamladığı ve özellikle erken çocukluk döneminde bu becerilerin entegre bir şekilde geliştirilmesinin çocukların öğrenme motivasyonunu artırdığı ve kalıcı öğrenmeler sağladığı vurgulanmaktadır (Johnson & Johnson, 2009; OECD, 2018). Bu açıdan Maarif Modeli'nin matematik alanında iletişim ve iş birliğine güçlü bir vurgu yapması, yalnızca akademik kazanımları değil aynı zamanda sosyal-duygusal becerileri de destekleyerek programın bütüncül gelişim anlayışını yansıtmaktadır. Bununla birlikte bu yaklaşımın diğer alanlarda da benzer şekilde uygulanıp uygulanmadığı kritik bir sorudur; mevcut araştırma, özellikle sosyal ve fen alanlarında bu entegrasyonun daha sınırlı olduğunu ortaya koyarak programın geliştirilmesi gereken yönlerine işaret etmektedir.

Diğer bir bulguya bakıldığında MEB Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programı; alan becerileri, P2 sınıflandırmasındaki bilgi, medya ve teknoloji becerileri açısından incelendiğinde bu kategoride en çok bilgi becerileri alt kategorisine yer verilmiştir. Maarif Modeli'ndeki alan becerileri incelendiğinde ise 21. yy. bilgi, medya ve teknoloji becerilerine en çok Türkçe alan becerilerinde yer verilmiştir. Bu bulgular ışığında Maarif Modeli'nin, programın genel hedefleri doğrultusunda bilgiye erişim, bilgi kullanımı ve anlamlandırma süreçlerine odaklandığı söylenebilir. Bilgi becerilerinin özellikle Türkçe alanında önceliklendirilmesi, erken çocukluk döneminde dil becerilerinin temellerini atmada önemli bir rol oynamaktadır. Literatürde de erken yaşta dil ve okuryazarlık gelişiminin bilişsel gelişimin anahtarı olduğu ve özellikle dil becerilerinin ilerleyen öğrenmeler için temel oluşturduğu vurgulanmaktadır (Ewing vd.,2016). Ancak medya ve teknoloji becerilerinin yeterince temsil edilmemesi, çocukların dijital okuryazarlık gelişimini sınırlayabilir. Nitekim güncel çalışmalar, erken yaşta dijital medyanın bilinçli kullanımının çocukların okuryazarlık, kelime bilgisi ve dil becerilerini geliştirdiğini göstermektedir (Culatta vd.,2022; Rahman, 2024;). Bu bağlamda mevcut programda dijital okuryazarlığın sınırlı yer bulması, çağın gereksinimleri doğrultusunda geliştirilmesi gereken bir alan olarak değerlendirilebilir.

Bu durum, dijital çağda büyüyen bireylerin ihtiyaçlarına yanıt verme açısından eksiklikler yaratabilir. Literatür incelendiğinde Maarif Modeli'nden önceki eğitim programlarında bilgi okuryazarlığına yeterince yer verilmediği görülmüştür ve bu durumun bireyi olumsuz yönde etkileyeceği yönünde bulgulara rastlanmıştır (Bahşi & Gençer, 2024; Kayhan vd., 2019; Kurudayıoğlu & Soysal, 2019). Çetin ve Çetin (2021) tarafından yapılan çalışmada da Okul Öncesi Eğitim Programı ve etkinlik kitabında bilgi, medya ve teknoloji becerilerinin ele alınmadığı ortaya koyulmuştur. Bu doğrultuda Maarif Modeli'nde bilgi becerilerinin yoğun şekilde yer alması, programın temel eğitim hedefleriyle uyumlu görünmektedir, UNESCO'nun 21. yüzyıl becerileri çerçevesine göre bilgi, medya ve teknoloji becerileri eğitimin temel bir bileşeni olarak görülmektedir (Enright, 2000). Dolayısıyla Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin bu becerilere yer vermesi, küresel eğitim standartlarına uyumu artırabilir.

Son bulguya bakıldığında MEB Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programı alan becerileri, P21 sınıflandırmasındaki yaşam ve kariyer becerileri açısından incelendiğinde bu kategoride en çok sosyal ve kültürler arası ilişkiler alt kategorisine yer verilmiştir. Maarif Modelindeki alan becerileri incelendiğinde ise 21. yy. yaşam ve kariyer becerilerine en çok sosyal alan becerilerinde yer verilmiştir. Bu bulgular, erken çocukluk döneminde bireyler arası ilişkilerin ve kültürel farkındalığın geliştirilmesinin eğitime entegre edildiğini göstermektedir. Literatür de bu yaklaşımı desteklemektedir. Örneğin, Choi ve Ahn'ın (2024) çalışması, okul öncesi öğretmenlerin kültürler arası yeterliliği geliştirmeye yönelik uygulamalarının çocuklarda empati, farklılıklara saygı ve çatışma çözme becerilerini güçlendirdiğini ortaya koymuştur. Benzer şekilde Kim, Kim ve Hwang (2022), erken çocuklukta kültürler arası yeterliliğin çocukların sosyal ilişkilerini, iletişim becerilerini ve farklı kültürlere yönelik farkındalıklarını geliştirdiğini vurgulamaktadır. Bu bağlamda mevcut araştırmanın bulguları, erken çocukluk döneminde bireyler arası ilişkiler ve kültürel farkındalığın eğitim programlarına entegre edilmesinin çocukların sosyal uyum, empati ve kültürel duyarlılıklarını artırarak uzun vadede toplumsal barışa katkı sağlayabileceğini göstermektedir. Maarif Modeli'nin geçmiş programlardan farklı olarak toplum katılımını da ön plana çıkartması, bu beceriye yüksek oranda yer vermesinin bir gerekçesi olarak açıklanabilir. Bu beceriler çocukların sadece bireysel gelişimlerine değil aynı zamanda toplumsal uyum ve barış ortamına katkı sağlar. Literatürde de erken yaşta sosyal becerilerin geliştirilmesinin çocukların uzun vadede hem akademik başarılarını hem de sosyal uyumlarını güçlendirdiği belirtilmektedir. Örneğin Xovoxon (2024), erken çocuklukta iletişim, iş birliği, empati ve problem çözme gibi sosyal becerilerin geliştirilmesinin bireylerin bilişsel, duygusal ve davranışsal büyümelerine katkı sağladığını ve toplumda iş birliği kültürünü güçlendirdiğini göstermiştir. Benzer şekilde, Ang (2018) erken çocukluk eğitiminin toplumsal barışın inşasında kritik bir rol oynadığını ve sosyal adalet ile insan hakları temelli yaklaşımların çocukların barışçıl toplumlarda yaşam becerilerini desteklediğini vurgulamaktadır. Bu bulgular, mevcut araştırmamızın erken çocukluk eğitiminde sosyal becerilerin yalnızca bireysel değil, toplumsal düzeyde de önemli sonuçlar doğurduğunu ortaya koymasından literatürle paralellik göstermektedir.

Ayrıca Atış Akyol ve Aşkar (2022) tarafından yapılan çalışmada, erken çocukluk döneminde sosyal ve kültürler arası ilişkilerin geliştirilmesinin; çocukların empati, iletişim ve iş birliği becerilerinin temelini oluşturduğu vurgulanmıştır. Araştırmada bu becerilerin erken yaşta kazandırılmasının yaşam boyu birçok avantaj sağladığı belirtilmektedir. Özellikle sosyal becerilerin erken yaşta gelişmesi, çocukların arkadaşlık ilişkilerinde daha uyumlu olmalarına, çatışma çözme ve problem çözme becerilerinin güçlenmesine, ilerleyen eğitim kademelerinde akademik başarılarının artmasına ve yetişkinlikte iş yaşamında ekip çalışmasına uyum sağlamalarına katkıda bulunduğu ifade edilmektedir. Bu bulgu, mevcut araştırmamızın da ortaya koyduğu gibi, erken çocukluk döneminde sosyal ve kültürler arası becerilere verilen önemin yalnızca bireysel gelişimle sınırlı kalmayıp toplumsal düzeyde de kalıcı yararlar sağladığını göstermektedir. Ayrıca Hamarat (2019), kültürler arası becerilerin, bireylerin farklı kültürel gruplarla etkileşime geçme yeteneğini artırarak toplumdaki çeşitlilikle uyumlu bireyler yetiştirmede önemli bir role sahip olacağını vurgulamışlardır. Bunun yanında Maarif Modeli'nde 21. yüzyıl yaşam ve kariyer becerileri arasında girişimcilik, öz yönetim ve esneklik gibi alanların daha az temsil edilmesi, gelecekteki mesleki gelişim süreçlerinde bir eksikliğe neden olabilir. Literatür, bu becerilerin erken yaşlardan itibaren kazandırılmasının, bireylerin ileriki eğitim ve iş yaşamında önemli avantajlar sağladığını göstermektedir. Örneğin, Ładyga (2015) girişimcilik ve öz yönetim becerilerinin çocukluk ve gençlik yıllarında desteklenmesinin, bireylerin kariyerlerini yönetme kapasitelerini ve girişimcilik eğilimlerini artırdığını belirtmektedir. Benzer şekilde, Obschonka, Duckworth, Silbereisen ve Schoon (2015) çocukluk döneminde sosyal

ve girişimci becerilerin geliştirilmesinin, genç yetişkinlikte iş kurma, yenilikçilik ve kariyer başarısı ile yakından ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca, Wang, Murad, Li, Gill ve Ashraf (2021) esnekliğin ve öz yönetim becerilerinin girişimcilik niyeti üzerinde belirleyici bir rol oynadığını vurgulamaktadır. Dolayısıyla mevcut araştırmada bu becerilerin sınırlı temsil edilmesi, programın uzun vadede bireylerin kariyer hazırlıklarını ve iş yaşamına uyumlarını destekleme noktasında güçlendirilmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Sonuç

Bu araştırmada, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programı, P21 sınıflandırması temel alınarak 21. yüzyıl becerileri açısından incelenmiştir. Çalışma kapsamında P21 sınıflandırması kapsayıcılığı sebebiyle tercih edilmiştir. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programı'ndaki alan becerileri incelendiğinde, öğrenme ve yenilik becerileri kategorisi kapsamında en çok iletişim ve iş birliği alt kategorisine yer verilmiştir. Beceriler incelendiğinde öğrenme ve yenilik becerilerine en çok matematik alan becerilerinde yer verilmiştir. Bunun yanı sıra programda bilgi, medya ve teknoloji becerileri kategorisi kapsamında en çok bilgi becerileri kategorisine yer verilmiştir. Beceriler incelendiğinde bilgi, medya ve teknoloji becerilerine en çok Türkçe alan becerilerinde yer verilmiştir. Yaşam ve kariyer becerileri kategorisi kapsamında en çok sosyal ve kültürler arası ilişkiler kategorisine yer verilmiştir. Beceriler incelendiğinde yaşam ve kariyer becerilerine en çok sosyal alan becerilerinde yer verilmiştir.

Araştırma bulguları, programda özellikle öğrenme ve yenilik becerileri kategorisinin öne çıktığını ve bu becerilerin daha çok matematik ve sanat alanlarında yoğunlaştığını ortaya koymuştur. Bununla birlikte bilgi, medya ve teknoloji becerileri kategorisinde özellikle hareket, sağlık ve müzik alanlarının temsil edilmediği; ayrıca yaşam ve kariyer becerileri kapsamında girişimcilik, liderlik ve öz yönetim gibi becerilerin düşük düzeyde yer aldığı tespit edilmiştir.

Bu bulgular, Maarif Modeli'nin okul öncesi dönemde sosyal ve iş birliğine dayalı öğrenme süreçlerini güçlü şekilde desteklediğini, ancak dijital çağın gerektirdiği bilgi, medya ve teknoloji becerileri ile bireysel sorumluluk ve girişimcilik gibi alanlarda daha dengeli bir yaklaşım geliştirilmesi gerektiğini göstermektedir. Dolayısıyla bu araştırma, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin güçlü yanlarını ve geliştirilmesi gereken alanlarını sistematik biçimde ortaya koyarak alan yazınına özgün bir katkı sunmaktadır.

Politika yapıcılar açısından elde edilen bulgular, Okul Öncesi Eğitim Programlarının yalnızca sosyal ve kültürel becerilere değil aynı zamanda dijital okuryazarlık, medya becerileri, girişimcilik ve öz yönetim gibi alanlara da daha fazla vurgu yapması gerektiğine işaret etmektedir. Bu bağlamda çalışma, politika yapıcılar için hem ulusal hem de uluslararası standartlarla uyumlu bir yol haritası geliştirme noktasında veri temelli öneriler sunmaktadır.

Uygulayıcılar (öğretmenler, okul yöneticileri) açısından bakıldığında araştırma bulguları mevcut programın çocuklara sunduğu becerilerin hangi alanlarda güçlü, hangi alanlarda sınırlı olduğunu ortaya koymaktadır. Örneğin iletişim ve iş birliği becerilerinin matematik alanında yoğun biçimde yer alması, öğretmenlerin bu alanda sosyal becerilerle akademik becerileri bütünleştiren etkinlikler tasarlamalarına yardımcı olabilir. Bununla birlikte müzik ve hareket alanlarında bilgi ve teknoloji becerilerinin eksikliği, öğretmenlere bu alanlarda dijital araçların daha fazla entegre edilmesi gerektiğini göstermektedir. Dolayısıyla çalışma, öğretmenlerin günlük uygulamalarında daha bilinçli planlamalar yapmasına ve programın sunduğu fırsatları daha etkili kullanmasına katkı sunmaktadır.

Sonuç olarak bu araştırma Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programı'nın 21. yüzyıl becerileri açısından güçlü yönlerini (özellikle iletişim, iş birliği ve sosyal ilişkiler) ve geliştirilmesi gereken alanlarını (dijital okuryazarlık, girişimcilik, liderlik, öz yönetim) ortaya koymuştur. Böylelikle çalışma, erken çocukluk eğitimi literatürüne yeni bir bakış açısı sunarken politika yapıcılara daha dengeli bir program geliştirme konusunda öneriler getirmekte, uygulayıcılara ise öğretim sürecinde yol gösterici veriler sağlamaktadır.

Öneriler

MEB Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programı'nda bulunan alan becerilerinin 21. yüzyıl becerileri açısından incelenmesi ve referans becerilerin hangi oranda yer aldığı belirlenmesi amacıyla yapılan bu çalışma doğrultusunda öneriler verilmiştir.

Araştırmacıya Öneriler;

- Bu çalışmada yalnızca P21 sınıflandırması temel alınmıştır. Ancak 21. yüzyıl becerileri konusunda farklı kurumlar (ATCS, OECD, AB vb.) kendi çerçevelerini geliştirmiştir ve bu çerçeveler, ele alınan becerilerde bazı farklılıklar ve öncelikler içermektedir. Örneğin ATCS çerçevesi, problem çözme ve iş birliği becerilerini ölçülebilir göstergeler üzerinden ele alırken; OECD'nin DeSeCo projesi bireylerin toplumsal ve kültürel bağlamlardaki yeterliliklerini ön plana çıkarmaktadır. Benzer şekilde AB çerçevesi (Key Competences for Lifelong Learning) yaşam boyu öğrenme ve dijital okuryazarlık gibi alanlara daha fazla vurgu yapmaktadır. Bu nedenle ileride yapılacak çalışmalarda farklı sınıflandırmaların karşılaştırmalı olarak ele alınması, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin 21. yüzyıl becerileriyle ne derece uyumlu olduğunu daha bütüncül ve çok boyutlu biçimde değerlendirmeye katkı sağlayacaktır.
- P21 sınıflandırması ile EÇE 2024 (Erken Çocukluk Eğitiminde Kalite ve Erişimin Arttırılması) programı ve Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli karşılaştırılabilir. EÇE 2024 programı, Türkiye'de hâlihazırda uygulanmakta olan güncel bir erken çocukluk eğitim politikasıdır. Dolayısıyla gelecekte yapılacak araştırmalarda Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin P21 sınıflandırmasıyla birlikte ECE 2024 programıyla da karşılaştırılması hem uluslararası hem de ulusal ölçekte 21. yüzyıl becerilerinin eğitim programlarına ne ölçüde yansıtıldığını daha kapsamlı biçimde değerlendirmeye katkı sağlayacaktır.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programlarına İlişkin Eğitim Politikası Önerileri;

- Araştırma bulgularına göre, öğrenme ve yenilik becerileri kategorisinde en çok matematik (%85,71) ve sanat (%100) alan becerilerinde yer verildiği görülmüştür. Buna karşın fen (%40) ve sosyal (%18,18) alanlarında bu becerilerin oldukça düşük düzeyde temsil edildiği tespit edilmiştir (Bkz. Tablo 1). Bu dengesizlik; öğrencilerin yaratıcılık, eleştirel düşünme ve iş birliği gibi 21. yüzyıl becerilerini tüm alanlarda dengeli bir şekilde geliştirmelerini sınırlayabilir. Bu nedenle sanat ve fen gibi alanlarda da öğrenme ve yenilik becerilerinin daha dengeli bir içerik dağılımı ile desteklenmesi önerilmektedir.
- Araştırma bulgularına göre, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programı'nda bilgi, medya ve teknoloji becerileri en az temsil edilen kategorilerden biri olmuştur. Özellikle hareket ve sağlık ile müzik alan becerilerinde bu kategoriye ilişkin kazanımlara hiç yer verilmediği tespit edilmiştir (Bkz. Tablo 2). Bu eksiklik, çocukların medya ve teknoloji okuryazarlığı gibi çağdaş becerileri tüm öğrenme alanlarında bütüncül bir şekilde geliştirmelerini sınırlayabilir. Bu nedenle, ileride yapılacak program geliştirme çalışmalarında hareket ve sağlık ile müzik alanlarında da bilgi, medya ve teknoloji becerilerine yer verilmesi önerilmektedir.

- Araştırma bulgularında görüldüğü üzere, bilgi becerilerinin en yoğun biçimde yer aldığı alan Türkçe olmuştur (N=8; %47,05). Buna karşın aynı alanda medya ve teknoloji becerilerinin oldukça sınırlı şekilde temsil edildiği saptanmıştır (Bkz. Tablo 2). Bu dengesizlik, öğrencilerin dil becerileri ile dijital okuryazarlık becerilerinin bütüncül bir şekilde geliştirilmesini engelleyebilir. Bu nedenle Türkçe alanındaki bilgi becerilerinin yanı sıra medya ve teknoloji becerilerinin de daha dengeli bir biçimde temsil edilmesi önerilmektedir.
- Araştırma bulgularına göre, yaşam ve kariyer becerileri kategorisinde en çok sosyal ve kültürlerarası ilişkiler alt kategorisine yer verildiği görülmüştür (N=69; %71,13). Buna karşın, girişimcilik ve öz yönetim (N=1; %1,03), liderlik ve sorumluluk (N=2; %2,06) ve esneklik ve uyum (N=3; %3,09) gibi diğer yaşam becerilerinin oldukça sınırlı düzeyde temsil edildiği tespit edilmiştir (Bkz. Tablo 3). Bu durum, çocukların yalnızca sosyal ilişkiler açısından değil aynı zamanda bireysel sorumluluk, liderlik ve girişimcilik gibi gelecekteki mesleki ve toplumsal yaşamda önemli olan beceriler açısından da gelişimlerini sınırlandırabilir. Bu nedenle girişimcilik, liderlik ve öz yönetim gibi yaşam becerilerine daha fazla vurgu yapılması gereklidir.

Extended Summary

Introduction

In the 21st century, rapidly changing social, economic, and technological dynamics have necessitated substantial transformations in the knowledge, skills, and competencies expected from individuals (Binkley et al., 2012). These global changes have placed increasing pressure on education systems to move beyond traditional academic instruction and to cultivate essential competencies such as creativity, critical problem-solving, digital literacy, and collaboration (Trilling & Fadel, 2009). Among various educational stages, early childhood education is particularly critical because it lays the foundation for children's lifelong learning trajectories. Fostering 21st century competencies from the earliest years contributes to children's holistic development and enhances their ability to succeed in later educational stages and professional life (Mercan, 2022). In Türkiye, this global discourse has been reflected in the introduction of The Century of Türkiye Education Model by the Ministry of National Education (MoNE). The program represents an innovative and comprehensive framework that aligns with contemporary educational priorities. It is designed to establish a strong basis for lifelong learning by equipping children with communication, critical thinking, and digital competencies, ultimately preparing them to meet the complex demands of the modern world (MoNE, 2024). Against this background, the present study aims to analyze the preschool education program of The Century of Türkiye Education Model in terms of 21st century skills. Specifically, the study seeks to determine how the program addresses the requirements of contemporary skill frameworks and to provide insights that may inform future policy development. For this purpose, the P21 (Partnership for 21st Century Skills) classification was adopted as an analytical framework due to its comprehensive structure and international recognition, as well as its suitability for assessing the inclusiveness of the program.

Methodology

This study employed the content analysis method, which is one of the qualitative research approaches, to examine the field skills included in the preschool education program of The Century of Türkiye Education Model in terms of 21st century competencies. Content analysis is a widely used qualitative data analysis technique that enables researchers to systematically and objectively interpret a given text by categorizing its content into predetermined themes and codes (Creswell, 2014). For the purposes of this study, the official preschool curriculum document of The Century of Türkiye Education Model published by the Ministry of National Education (MoNE) was analyzed. The program's learning outcomes and field skills were examined according to the P21 (Partnership for 21st Century Skills) framework. This classification was selected because it provides a comprehensive and internationally recognized categorization of 21st century skills. Through this process, the study aimed to determine the extent to which the reference skills defined in the P21 framework are represented in the MoNE preschool curriculum. It should be noted that the analysis was limited to the curriculum document itself; no direct observations of classroom practices or empirical data from teachers and students were included. Therefore, while the study offers valuable insights into how 21st century skills are represented in the written curriculum, further research is needed to explore how these competencies are implemented in practice.

Findings

In this section, the results of the content analysis are presented in detail. The findings are organized according to the main categories of 21st century skills (learning and innovation skills; information, media, and technology skills; life and career skills). For each category, the extent to which the competencies were represented in the preschool program of The Century of Türkiye Education Model was examined, and their distribution across learning domains (e.g., mathematics, art, Turkish language, social skills, music, and movement-health) was analyzed. The results are summarized below, supported by descriptive comparisons of the domains where skills were most and least represented. The analysis revealed that within the category of learning and innovation skills, the subcategory of communication and collaboration was the most frequently emphasized. Among the learning domains, these skills were most strongly represented in mathematics-related competencies. Within the framework of information, media, and technology skills, the program primarily emphasized information skills. These were most evident in the Turkish language domain, while media and technology literacy appeared to be minimally represented. In fact, skills related to this category were absent in the music and movement-health domains, whereas the art domain showed the highest alignment (75%). In terms of life and career skills, the program placed particular emphasis on social and intercultural relations. These competencies were predominantly reflected in the social domain, followed by mathematics, where life and career skills were represented at the highest level (100%). Conversely, the movement and health domain reflected the lowest inclusion of life and career skills (42.85%). Overall, the findings demonstrate that learning and innovation skills are the most frequently integrated competencies across domains, particularly in art (100%), whereas Turkish and music domains reflected comparatively lower levels (70.58%). At the same time, information, media, and technology skills were the least represented category, highlighting an imbalance in the integration of 21st century competencies across the preschool program.

Discussion

The analysis of The Century of Türkiye Education Model Preschool Education Program demonstrated that, within the P21 framework, learning and innovation skills were most prominently represented by the subcategory of communication and collaboration. Interestingly, these competencies were most strongly reflected in the mathematics domain, which is traditionally associated with individual problem-solving. This indicates a paradigm shift in the program, emphasizing the social dimension of mathematical learning. Similar trends have been identified in related studies: Dağdeviren (2024) reported that communication and collaboration are also central in the secondary school mathematics curriculum, while Atış Akyol and Aşkar (2022) emphasized their critical importance in early childhood. Such consistency across different educational levels underscores the systemic value attributed to communication and collaboration skills in the national model.

With respect to information, media, and technology skills, the study revealed that information literacy was most frequently emphasized, particularly within the Turkish language domain. This prioritization reflects the program's aim to foster children's ability to access, interpret, and utilize information from the earliest years, thereby laying the foundation for language and literacy development. Nevertheless, the limited representation of media and technology literacy constitutes a significant weakness in preparing children for digital citizenship. This finding aligns with previous studies demonstrating that earlier preschool curricula did not adequately address digital literacy, which may hinder children's adaptation to contemporary learning environments (Bahşi & Gençer, 2024; Çetin & Çetin, 2021; Kayhan et al., 2019; Kurudayıoğlu & Soysal, 2019). Current research further suggests that purposeful integration of digital tools in early childhood can positively impact literacy and problem-solving skills (Culatta et al., 2022; Rahman, 2024).

Finally, in terms of life and career skills, the program most frequently emphasized social and intercultural relations, especially within the social domain. This finding indicates that interpersonal relations and cultural awareness are strongly integrated into early childhood education within the model. The program's emphasis on community participation—an aspect that distinguishes it from previous curricula—explains this outcome. Prior research has also highlighted the importance of intercultural competence in fostering empathy, respect for diversity, and conflict resolution in early childhood (Choi & Ahn, 2024; Hamarat, 2019 Kim et al., 2022). However, the relatively limited representation of entrepreneurship, self-management, and flexibility may weaken the program's capacity to support future career adaptability. International literature suggests that nurturing these competencies from an early age contributes positively to career development and entrepreneurial tendencies in later life (Ładyga, 2015; Obschonka et al., 2012).

Conclusion

Taken together, the findings indicate that The Century of Türkiye Education Model preschool curriculum incorporates 21st century skills in an uneven manner across learning domains. While competencies such as communication, information literacy, and intercultural relations are strongly represented, media and technology literacy, entrepreneurship, and self-management receive comparatively less emphasis. This imbalance reflects both strengths and limitations of the curriculum.

This study contributes to the field in several ways. First, it enriches the academic literature by providing empirical evidence on the integration of 21st century skills into a newly developed national preschool curriculum, complementing previous conceptual analyses. Second, it informs policy makers by identifying strengths (e.g., communication and social skills) and gaps (e.g., digital literacy and entrepreneurship), which can guide future reforms in preschool education policy. Third,

it offers practical insights for educators, enabling them to identify which competencies are well embedded in the curriculum and which require additional emphasis in classroom practices.

Suggestions

For Researchers:

- Future studies could adopt alternative international frameworks (e.g., ATCS, EU, OECD) for comparative analyses.
- Both qualitative and quantitative approaches should be applied to evaluate not only the theoretical foundations of curricula but also their practical outcomes.
- The P21 framework may be compared with national programs such as the ECE 2024 (Enhancing Quality and Access in Early Childhood Education) initiative to provide broader evaluative perspectives.
- For Program Developers:
 - A more balanced distribution of learning and innovation skills should be ensured across domains such as arts and science.
 - Media and technology skills should be integrated into underrepresented domains, particularly movement-health and music.
 - Within the Turkish language domain, a more balanced representation between information literacy and media/technology skills should be pursued.
 - While social and intercultural relations are already well represented, more attention should be given to entrepreneurship, leadership, and self-management to enhance children's preparation for future career pathways.

Yazar Katkıları: 1. Yazarın katkı oranı %60, ikinci yazarın katkı oranı %40 şeklinde belirlenmiştir.

Çıkar Çatışması: Yazarlar, çalışma sürecinde mutabık kalmışlardır ve herhangi bir ihtilaf yaşanmamıştır.

Etik Beyanı: Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi”nde belirtilen kurallara uyulduğunu ve “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler”e dayalı hiçbir işlem yapmadığımızı beyan ederiz. Aynı zamanda tüm yazarların çalışmaya katkıda bulunduğu, yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışmasının bulunmadığını, tüm etik ihlallerde tüm sorumluluğun makale yazarlarına ait olduğunu beyan ederiz.

Etik Kurul İzni: Araştırmanın etik onaya ihtiyacı yoktur.

Finansman: Bu araştırma bir fon sağlayıcısı tarafından finanse edilmemiştir.

Telif Hakları: Millî Eğitim dergisinde yayımlanan çalışmaların Creative Commons Atıf-Ticari Olmayan 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

Veri Kullanılabilirliği Beyanı: Bu çalışma sırasında oluşturulan veya analiz edilen veriler, talep üzerine yazarlardan temin edilebilir.

Yazma Yardımı için Yapay Zekâ Kullanımı: Yazarlar, yazma yardımı için yapay zekânın kullanılmadığını beyan eder.

Kaynakça

- Ananiadou, K., & Claro, M. (2009). 21st century skills and competences for new millennium learners in OECD countries. *OECD Education Working Papers*, 41. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/218525261154>
- Ang, L. (2018). A cross-disciplinary study of early childhood development and peacebuilding: New conceptualizations of early childhood for global sustainable development. *Asia-Pacific Journal of Research in Early Childhood Education*, 12(1), 1–21.
- Assessment and Teaching of 21st Century Skills. (2011). *Defining twenty-first century skills*. Springer. <https://doi.org/10.1007/978-94-007-2324-5>
- Atış Akyol, N., & Aşkar, N. (2022). Erken çocukluk döneminde 21. yüzyıl becerileri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42(3), 2597–2629. <https://doi.org/10.17152/gefad.1057390>
- Bahşi, N., & Gençer, G. (2024). Türkçe ders kitaplarındaki etkinliklerin 21. yüzyıl becerileri bağlamında incelenmesi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(2), 394–413.
- Bayraktar, V. (2019). Erken çocukluk döneminde 21. yüzyıl öğrenme becerisi: İş birliği. In H. Şahin ve E. Ömeroğlu (Eds.), *21. yüzyıl çocuklarının eğitimi: 6C modeli* (pp. 15–32). Eğitimci Kitap.
- Binkley, M., Erstad, O., Herman, J., Raizen, S., Ripley, M., Miller Ricci, M., & Rumble, M. (2012). Defining twenty-first century skills. In P. Griffin, B. McGaw, & E. Care (Eds.), *Assessment and teaching of 21st century skills* (pp. 17–66). Springer. https://doi.org/10.1007/978-94-007-2324-5_2

- Boaler, J. (2016). *Mathematical mindsets: Unleashing students' potential through creative math, inspiring messages and innovative teaching*. Jossey-Bass.
- Choi, J. A., & Ahn, H. J. (2024). The experiences and meanings of early childhood teachers participating in intercultural competence enhancement practices. *Learner-Centered Curriculum and Instruction, 24*(24), 981–1002.
- Creswell, J. W. (2014). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (4th ed.). Sage Publications.
- Culatta, B., Setzer, L. A., & Hall-Kenyon, K. M. (2022). Incorporating digital literacy materials in early childhood programs. In M. Khosrow-Pour (Ed.), *Handbook of research on acquiring 21st century literacy skills through game-based learning* (pp. 697–718). IGI Global. <https://doi.org/10.4018/978-1-6684-4265-4.ch037>
- Çetin, M., & Çetin, G. (2021). 21. yüzyıl becerileri açısından MEB okul öncesi eğitim programına eleştirel bir bakış. *Yaşadıkça Eğitim, 35*(1), 235–255. <https://doi.org/10.33308/26674874.2021351215>
- Dağdeviren, M. A. (2024). *Güncellenen ortaokul matematik dersi öğretim programına 21. yüzyıl becerileri perspektifi ile bütünsel bir bakış* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Balıkesir Üniversitesi.
- Dede, C. (2010). Comparing frameworks for 21st century skills. In J. Bellanca & R. Brandt (Eds.), *21st century skills: Rethinking how students learn* (pp. 51–76). Solution Tree Press.
- Enright, M. J. (2000). Globalization, regionalization, and the knowledge-based economy in Hong Kong. In J. H. Dunning (Ed.), *Regions, globalization, and the knowledge-based economy* (pp. 381–406). Oxford University Press.
- Ewing, R., Callow, J., & Rushton, K. (2016). *Language and literacy development in early childhood*. Cambridge University Press.
- Gelen, İ. (2017). P21-program ve öğretimde 21. yüzyıl beceri çerçeveleri (ABD uygulamaları). *Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergisi, 1*(2), 15–29. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/jier/issue/31905/350567>
- Hamarat, E. (2019). *21. yüzyıl becerileri odağında Türkiye'nin eğitim politikaları*. SETA Yayınları.
- International Society for Technology in Education. (2007). *The national educational technology standards and performance indicators for students*. ISTE. <https://www.iste.org/standards/for-students>
- Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (2009). An educational psychology success story: Social interdependence theory and cooperative learning. *Educational Researcher, 38*(5), 365–379. <https://doi.org/10.3102/0013189X09339057>
- Kandır, A., & Orçan, M. (2011). Beş-altı yaş çocuklarının erken öğrenme becerileri ile sosyal uyum becerilerinin karşılaştırmalı olarak incelenmesi. *İlköğretim Online, 10*(1), 40–50.
- Kayhan, E., Altun, S., & Gürol, M. (2019). Sekizinci sınıf Türkçe öğretim programı (2018)'nin 21. yüzyıl becerileri açısından değerlendirilmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 10*(2), 20–35. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/aduefebder/issue/49255/558870>

- Kim, S., Kim, K.-J., & Hwang, Y. (2022). Examining the intercultural competence of early-childhood teachers. *European Early Childhood Education Research Journal*, 31(2), 287–303. <https://doi.org/10.1080/1350293X.2022.2161321>
- Kurudayıoğlu, M., & Soysal, T. (2019). 2018 Türkçe dersi öğretim programı kazanımlarının 21. yüzyıl becerileri açısından incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 483–496.
- Ładyga, E. (2015). Entrepreneurship as a basis of self-management on the way to career. *Polish Journal of Management Studies*, 12(2), 87–95. <https://doi.org/10.17512/pjms.2015.12.2.8>
- Mercan, Z. (2022). Erken çocukluk döneminde 21. yüzyıl becerileri. *Muallim Rifat Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 87–105.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2024). *The Century of Türkiye Education Model preschool education program*. <https://tymm.meb.gov.tr>
- North Central Regional Educational Laboratory. (2003). *21st century skills*. <http://pict.sdsu.edu/engage21st.pdf>
- Obschonka, M., Duckworth, K., Silbereisen, R., & Schoon, I. (2012). Social competencies in childhood and adolescence and entrepreneurship in young adulthood: A two-study analysis. *International Journal of Developmental Science*, 6(3–4), 137–150. <https://doi.org/10.3233/DEV-2012-12102>
- Organisation for Economic Co-operation and Development. (2018). *The future of education and skills: Education 2030*. OECD Publishing.
- Özdemir, Ü. (2022). *Ortaöğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile 21. yüzyıl becerilerine ilişkin öz yeterlik algı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi (Sakarya örneği)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Sakarya Üniversitesi.
- Partnership for 21st Century Skills. (2010). *Framework for 21st century learning*. <http://www.battelleforkids.org>
- Rahman, T. (2024). Game-based digital media development to improve early children's literacy. *Indian Journal of Information Sources and Services*, 14(2), Article 15. <https://doi.org/10.51983/ijiss-2024.14.2.15>
- Simsar, A., & Yalçın, V. (Ed.'ler.). (2022). *Erken çocukluk döneminde 21. yüzyıl becerileri*. Nobel Yayıncılık.
- Trilling, B., & Fadel, C. (2009). *21st century skills: Learning for life in our times*. John Wiley & Sons.
- Tuğluk, M. N., & Özkan, B. (2019). MEB 2013 okul öncesi eğitim programının 21. yüzyıl becerileri açısından analizi. *Temel Eğitim*, 1(4), 29–38.
- Voogt, J., & Roblin, N. P. (2010). 21st century skills. *Discussienota*, 23(3), 1–40. <https://doi.org/10.13140/RG.2.1.3095.6881>
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Harvard University Press.

- Wang, J., Murad, M., Li, C., Gill, S. A., & Ashraf, S. F. (2021). Linking cognitive flexibility to entrepreneurial alertness and entrepreneurial intention among medical students with the moderating role of entrepreneurial self-efficacy: A second-order moderated mediation model. *PLOS ONE*, *16*(9), e0257575. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0257575>
- Webb, N. M., Franke, M. L., Ing, M., Chan, A. G., De, T., Freund, D., & Battey, D. (2019). Engaging with others' mathematical ideas: Interrelationships among student participation, teachers' instructional practices, and learning. *International Journal of Educational Research*, *97*, 176–186. <https://doi.org/10.1016/j.ijer.2019.07.001>
- Xovoxon, F. (2024). Strategies for enhancing social skills in early childhood education through developmental learning approaches. *International Journal of Pedagogics*, *4*(12), 91–96. <https://doi.org/10.5281/zenodo.10445959>